

KICHIK VOLEYBOL SPORT TURIGA TAYYORLASH AKMEOLOGIYASINI VOLEYBOLGA INTEGRATSIYALASH MEXANIZMI

Shukurllayev Jurabek Maksadbayevich

ChDPU p.f.f.d. (PhD), dotsent v/b.

Murodova Ruxshona Muzaffar qizi

ChDPU Jismoniy madaniyat HQS 23/1 guruh talabasi

Madaminova Shohista Baxtiyor qizi

ChDPU Jismoniy madaniyat HQS 21/1 guruh talabasi

Annotatsiya. Mazkur maqolada kichik voleybol sport turiga tayyorlash akmeologiyasini voleybolga integratsiyalash mexanizmlarini shakllantirish bo'yicha ko'rsatma va takliflar keltirilgan.

Kalit so'zlar: Mexanizm, voleybol, akmeologiya, metodika, sifat, talaba, ilm, mexanizm, natija, integratsiya.

Ta'lim muassasalari, jumladan, maktab jismoniy tarbiya mashg'ulotlarida o'quvchilarning jismoniy sifatlarini oshirishda akmeologik yondashuv o'quv-tarbiyaviy va boshqarish jarayonida jamiyat tomonidan qo'yilgan mustaqil fikrlovchi, muvaffaqiyatlarga erishishga harakat qiluvchi, muloqotga kirishuvchan shaxsini tayyorlash talabining bajarilishini qanchalik amalga oshirishda namoyon bo'ladi. Bunda akmeologik usullar, akmetexnologiyalar o'quvchi jismoniy tayyorgarligining muvaffaqiyatli rivojlanishida tegishli savollarni yechishga amaliy yordam beradi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida", 2019-yil 8-oktabrdagi PQ-5847-son "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida", 2020-yil 27-fevraldagi PQ-4623-son "Pedagogik ta'lim sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarorlari hamda mazkur faoliyatni rivojlantirishga doir boshqa meyoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalarni amalga oshirishda mazkur maqolamiz muayyan darajada xizmat qiladi.

Kichik voleybol mashg'ulotlarida o'quvchilarning jismoniy tayyorgarligini tarbiyalashni akmeologik yondashuv asosida takomillashtirish vazifasining bajarilishi voleybol sport turiga tayyorgarlik sifatini oshirishga shart-sharoit yaratadi.

Kichik voleybol mashg'ulotlarida o'quvchilarning jismoniy tayyorgarligini tarbiyalash akmeologik yondashuv harakatlar majmui, qiyoslash, organizmni individual rivojlantirish, morfo-funksional jihatlarni hisobga olish kabi

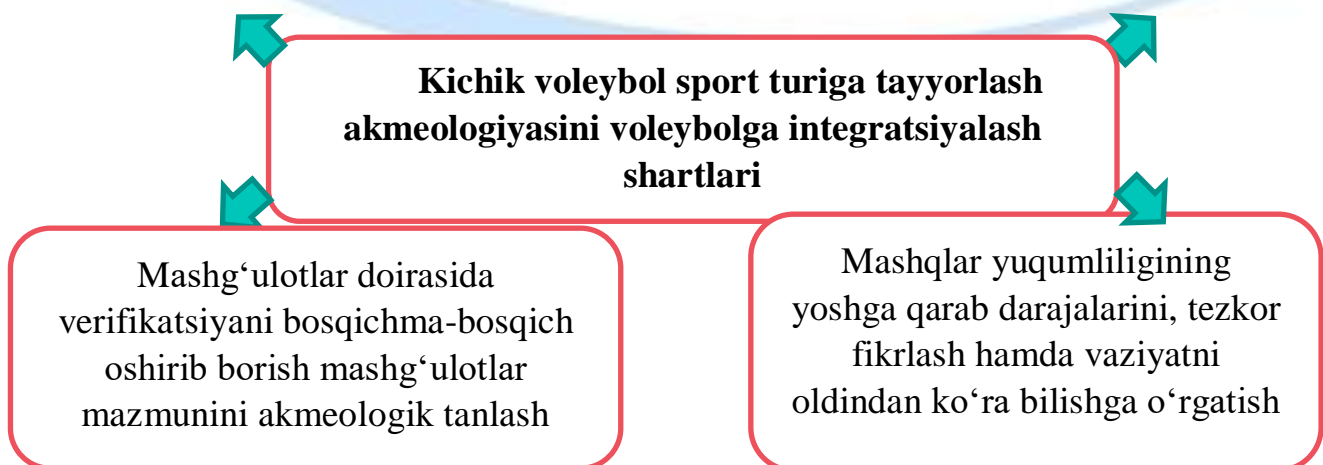
Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik, pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv masalalari

determinantlarga ustuvorlik berish, mashg'ulotlarda voleybol o'quvchilarning reproduktiv, adaptiv, refleksiv kompetentlik darajalari baholashning past, o'rta va yuqori mezonlari hamda nazariy bilimlarni amalda qo'llay olish qobiliyatini akmeologik rivojlantirish, o'quvchilarning jismoniy sifatlarini maqsadli va ehtiyojga yo'nalgan hamkorlik shakllari va SMART mezonlari (aniqlik, o'lchamlilik, erishimlilik, resurs bilan ta'minlanganlik, reglament) maqsad belgilash va natijaga mo'ljal olish tamoyillariga ustuvorlik berish asosida takomillashadi.

Bunda akmeologik yondashuv asosida o'quvchilarning jismoniy tayyorgarligini kichik voleybol mashg'ulotlari doirasida voleybol sport turi bo'yicha nazariy bilim hamda amaliy malakalar tizimini takomillashtirish texnologiyalari, sifatli pozitiv o'zgarishni intensiv ta'minlaydigan interfaol usullari va ko'nikmalarni rivojlantiruvchi adaptiv kompleks mashqlar tizimini, fiziologik o'sish parametrlari darajalariga integratsiyalash orqali takomillashtiriladi.

Kichik voleybol sport turiga tayyorlash akmeologiyasini voleybolga integratsiyalashni tatbiq etishda invariant - mashg'ulotlarda o'rganilayotgan harakat aynan voleybolning qaysi jismoniy sifatlarini aniq rivojlantirishi va morfologik - Kichik voleybol sport turiga tayyorlash akmeologiyasini voleybolga integratsiyalashning fiziologik jihatdan o'sish darajasi bilan bog'liq xususiyatlar inobatga olinishi lozim. Bu esa Kichik voleybol sport turiga tayyorlash akmeologiyasini voleybolga integratsiyalash amaliyotiga joriy etishni osonlashtiradi.

Ularning o'zaro aloqasining asosiy turi shug'ullanuvchining faoliyat sub'ekti sifatidagi butunligiga asoslangan, ya'ni shug'ullanuvchining jismoniy harakatlar faoliyati uchun ajratilgan har bir invariant jihati boshqalaridan tashqari mavjud emas va faqat o'quvchining jismoniy harakatlar texnikasini oshirish va ularning jismoniy tayyorgarligini takomillashtirishni ifodalaydi (1-rasm).

Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik, pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv masalalari

Kichik voleybol sport turiga tayyorlash akmeologiyasini voleybolga integratsiyalash shartlari.

Kichik voleybol sport turiga tayyorlash akmeologiyasini voleybolga integratsiyalash mashg'ulotlarda o'quvchilarni akmeologik yondashuv orqali jismoniy tayyorgarlik sifatlarini shakllantirishda amalga oshirilayotgan harakatlar majmui, shuningdek, anotomik hamda fiziologik jihatlarni ham bir vaqtning o'zida qiyoslash imkoniyatini yaratib beradi. Buning natijasida jismoniy tayyorgarlik progress holatlarini bir maromda kechishini, unda qo'llanilgan metod, vositalarni bir butun qolibga solishga imkon beradi. Bu esa voleybol sport turi bo'yicha shug'ullanuvchilarning jismoniy tayyorgarlik sifatlarini takomillashishida muvaffaqiyatli va samarali natijasini, mashg'ulot jarayonining qonun qoidalari, ya'ni unga qo'yilgan talab va mezonlarni qay darajada amalga oshirilishini standartlab beradi.

Shu bois voleybol mashg'ulotlarida o'quvchilarning jismoniy tayyorgarlik sifatlarini rivojlantirishda akmeologik o'sish darajasini ta'minlovchi mezon sifatida o'quv mashg'ulotlarini tizimlashtiradi va individual, shaxsiy hamda sub'ektiv o'zgarishlarga erishishda noaniqlik va salbiy xususiyatlarni bartaraf etishni ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. «ZAMONAVIY TA'LIM» jurnali 2021 №1(98).
2. Педагогик таълим инновацион кластери: таъриф, тавсиф, тасниф. Илмий рисола. Ғ.И. Мухамедов, У.Н. Ходжамқулов. ЧДПИ 2019.
2. Shukurllayev J.M. Voleybolga yosh talabalarni tanlashning uslubiy xususiyatlari. ta'lim fanlari bo'yicha akademik tadqiqotlar. № 1. 2020 yil 2 oktyabr.
3. Ibragimovich, Sultanov Usmon. "DYNAMICS OF FORMATION OF PHYSICAL DEVELOPMENT AND PHYSICAL TRAINING OF LONG DISTANCE RUNNERS." European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol 7.6 (2019)
4. Ismailovna, Y. F. (2024). The importance of new technologies in forming healthy life style of students at physical training lessons. International journal of social science & interdisciplinary research issn: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 13(01), 34-37.
5. Шокиров Ш. Ғ., Нажмиддинов А.И. (2023). Техничко-тактические приемы защиты и нападения в игре в настольный теннис. International scientific conference" innovative trends in science, practice and education 2(9), 41-47

Jismoniy tarbiya va sport sohasi samaradorligini oshirishda fiziologik, pedagogik-psixologik yondashuvlar va fanlararo integratsiyalashuv masalalari

6. Abdupattayevich, P. A., & G'ayratovich, S. S. (2023). Improving the effectiveness of the training process of students. *International journal of social science & interdisciplinary research* issn: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 12(09), 50-52.

7. Шодиев, Э., Ирматов, Ш., & Якубжонова, Ф. (2021). Jismoniy tarbiya darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish. *Общество и инновации*, 2(2/S), 683-687.

8. G'ayratovich, S. S. (2022). Development of volleyball sport, world championship olympic games. *Asia pacific journal of marketing & management review* issn: 2319-2836 Impact Factor: 7.603, 11(12), 51-54.

9. Якубжонова, Ф. И., & кизи Аскарова, М. У. (2023, November). Взаимосвязи физической и технической подготовки волейболистов. In *international scientific conference" innovative trends in science, practice and education"* (Vol. 2, No. 9, pp. 48-54).

10. Umarova, Z. U., & Ugli, Y. D. N. (2023). Innovative technologies and their application in sports.